

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๕๒๘๕/ ๖๓๓๕๕

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน เรื่อง เสรีภาพในการปฏิบัติตามหลักศาสนา กรณีนักเรียนหญิงมุสลิมถูกกีดกันการแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามหลักศาสนา

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างอิง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๘๗๒๘ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๖
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๔๒๑๔ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบรายงานสรุปผลการพิจารณาในภาพรวมต่อข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ด้วย กระทรวงศึกษาธิการขอเสนอเรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน เรื่อง เสรีภาพในการปฏิบัติตามหลักศาสนา กรณีนักเรียนหญิงมุสลิมถูกกีดกันการแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามหลักศาสนา มาเพื่อคณะกรรมการรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะกรรมการได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการ

๑.๑ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ในขณะนั้น สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักรับเรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน เรื่อง เสรีภาพในการปฏิบัติตามหลักศาสนา กรณีนักเรียนหญิงมุสลิมถูกกีดกันการแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามหลักศาสนา ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอแนะ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะกรรมการต่อไป รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างอิง ๑

๑.๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ รับทราบรายงานสรุปข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ) ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเร่งรัดการดำเนินการและแจ้งผลการพิจารณาให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีทราบโดยด่วน เพื่อนำเสนอคณะกรรมการต่อไป รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างอิง ๒

๒. ความเร่งด่วน...

“เรียนดี มีความสุข”

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

-ไม่มี-

๓. สารสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เสนอเรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน เรื่อง เสรีภาพในการปฏิบัติตามหลักศาสนา กรณีนักเรียนหญิงมุสลิมถูกกีดกันการแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามหลักศาสนา ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีนักเรียนหญิงมุสลิมโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยแต่งเครื่องแบบนักเรียนหญิงด้วยการสวมผ้าคลุมศีรษะ (ฮิญาบ) และปักอักษร “ญ.ว.” (อักษรย่อของโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย) ไว้บนฮิญาบ แต่ครูโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยขอให้นำอักษรย่อที่ปักไว้ออก เนื่องจากเห็นว่านักเรียนหญิงคนดังกล่าวแต่งเครื่องแบบไม่เป็นไปตามระเบียบโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยว่าด้วยการแต่งกายของนักเรียน พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี

๓.๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีหนังสือลับ ที่ ศธ ๐๔๒๘๕/๑๖๗ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๑๖ (เดิม) ปัจจุบันคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้อำนวยการโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต ๑๖ สั่งการให้โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยและโรงเรียนในสังกัดดำเนินการแก้ไขระเบียบของโรงเรียนหรือข้อกำหนด กฎเกณฑ์การแต่งเครื่องแบบนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามให้เป็นไปตามหลักศาสนาและระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีหนังสือลับ ที่ ศธ ๐๔๒๘๕/ว๕๒๐ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต และผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กำชับให้สถานศึกษาในสังกัดกำหนดกฎเกณฑ์การแต่งเครื่องแบบนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒ ต่อไป

๓.๓ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รักษาราชการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้วินิจฉัยชี้ขาดกรณีระเบียบโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยว่าด้วยการแต่งกายนักเรียน พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นการใช้เครื่องแบบนักเรียนตามระเบียบเดิมหรือใช้เครื่องแบบเป็นอย่างอื่นโดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ก่อนวันที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับให้คงใช้ได้ต่อไปตามข้อ ๑๔ ระเบียบโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยฉบับดังกล่าวใช้บังคับต่อไปได้หรือไม่ นั้น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ วินิจฉัยว่ากรณีที่โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยจะใช้เครื่องแบบตามเดิมโดยไม่ต้องเป็นไปตามที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนด นั้น จะต้องเข้ากรณีหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๔ ของระเบียบ ดังนี้

(๑) กรณีสถานศึกษาที่ใช้เครื่องแบบนักเรียนอยู่แล้วตามระเบียบเดิมก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้คงใช้ได้ต่อไป หมายความว่า สถานศึกษาใช้เครื่องแบบตามข้อ ๑๐ แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๗ กำหนด กล่าวคือ สถานศึกษาใช้เครื่องแบบตามประกาศของกรมหรือของส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วจึงจะใช้ได้ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กรมสามัญศึกษาซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีหน้าที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับชนิดและแบบ

ของเครื่องแบบ...

“เรียนดี มีความสุข”

ของเครื่องแบบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในขณะนั้นมิได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับชนิดและแบบของเครื่องแบบ และจัดทำรูปเครื่องแบบและเครื่องหมายของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้น สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา (เดิม) รวมทั้งโรงเรียนหาดใหญ่ วิทยาลัย (ปัจจุบันสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) จึงต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๒) กรณีสถานศึกษาใช้เครื่องแบบเป็นอย่างอื่นโดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้คงใช้ได้ต่อไป หมายความว่า สถานศึกษาได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการให้ใช้เครื่องแบบเป็นอย่างอื่นและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามข้อ ๑๑ แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๗ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ไม่ปรากฏหลักฐานว่าระเบียบโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยว่าด้วยการแต่งกายนักเรียน พ.ศ. ๒๕๒๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงไม่เข้ากรณีสถานศึกษาใช้เครื่องแบบเป็นอย่างอื่นโดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ตามข้อ ๑๑ ดังกล่าว

สรุป เมื่อระเบียบโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยว่าด้วยการแต่งกายนักเรียน พ.ศ. ๒๕๒๘ ไม่เป็นไปตามข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๗ กำหนด โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยจึงไม่สามารถอ้างความในข้อ ๑๔ แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อใช้เครื่องแบบนักเรียนตามระเบียบโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยว่าด้วยการแต่งกายนักเรียน พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้ ดังนั้น การแต่งกายของนักเรียนโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย จึงต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓.๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ ๕๕๙/๒๕๖๗ สั่ง ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาข้อเสนอแนะ มาตรการและแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล และโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย โดยได้จัดประชุมคณะทำงานดังกล่าวครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๗ โดยที่ประชุมมีมติว่าระเบียบโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยว่าด้วยการแต่งกายของนักเรียน พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้อาศัยอำนาจ ตามกฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น โดยไม่ได้ระบุมাত্রาหรือบทบัญญัติ ตามกฎระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับใดและข้อหรือมาตราใด และการดำเนินการออกระเบียบดังกล่าวมิได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามข้อ ๑๑ แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๗ ทำให้ระเบียบของโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยดังกล่าว ไม่มีผลใช้บังคับตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๗ กรณีจึงไม่เป็นไปตามข้อ ๑๔ แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบของโรงเรียนดังกล่าวจึงถูกยกเลิกตามข้อ ๓ แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น การแต่งกายของนักเรียนโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย จึงต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๔. ประโยชน์...

“เรียนดี มีความสุข”

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

เกิดความชัดเจนถึงสิทธิที่จะสวมเครื่องแบบตามหลักศาสนาได้ สวมผ้าคลุมศีรษะ ซึ่งมีได้เป็นปฏิบัติต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๑๘

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

-ไม่มี-

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

-ไม่มี-

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๓

- ข้อ ๓ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๙

๗.๒ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๗

- ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑

๗.๓ ระเบียบโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยว่าด้วยการแต่งกายของนักเรียน พ.ศ. ๒๕๒๘

๗.๔ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เรื่องแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการตามข้อเสนอแนะขององค์กรอิสระและแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับยุติตรายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมการการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

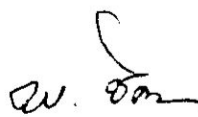
๘. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ ขอเสนอคณะรัฐมนตรีทราบรายงานสรุปผลการพิจารณาต่อข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน เรื่องเสรีภาพในการปฏิบัติตามหลักศาสนา กรณีนักเรียนหญิงมุสลิมถูกกีดกันการแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามหลักศาสนา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(พิมพ์พูน ชิดชอบ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักนิติการ

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๖๙๓

โทรสาร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๖๙๑

“เรียนดี มีความสุข”